

Universitetsdirektørens kontor

Referanse

2008/8969 - SIRJA

Dato

09.09.2008

Høring - evaluering av ABM-utvikling

Det vises til rapporten "Evaluering av AMB-utvikling" som er utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI).

Innledningsvis vil Bergen Museum påpeke at virksomheten ved universitetsmuseene ikke omtales i noen vesentlig grad i evalueringsrapporten. Samarbeidet mellom universitetsmuseene, som kan ses på som desentralisert nasjonalmuseum for naturhistorie og kulturhistorie (for reformatorisk tid), og ABM-utvikling er ganske begrenset. Gjennomgangen av rapporten vil selvsagt preges av Bergen Museum sin erfaring med ABM-utvikling siden starten i 2003.

På side 3 i utredningens Innledning vises det til hvilke grunnlagsdokumenter som DIFI har brukt, bl.a. Stortingsmeldingene nr 22 (1999-2000) *Kjelder til kunnskap og oppleving* og den etterfølgende Innst. Nr 46. I nevnte innstilling peker Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen på at det er en svakhet ved meldingen at den kun behandler museer som er tilknyttet Kulturdepartementet. Det hadde derfor vært naturlig om evalueringsgruppen hadde konsultert dokumenter som omhandlet universitetsmuseene, primært NOU 2006:8 *Kunnskap for fellesskapet*, datert 31. mars 2006. I denne NOU'en ble universitetsmuseenes rolle i den nasjonale museumspolitikken utredet. Videre hadde det vært tid til også å ta med St.meld. nr 15 (2007-2008) *Tingenes tale* om universitetsmuseene som forelå 14. mars 2008. Også Riksrevisjonens Dok.nr.3:9 (2003-2004) *Riksrevisjonens undersøkelse av bevaringen og sikringen ved fem statlige museer*, kunne med fordel vært konsultert, spesielt da utvikling og sikring av samlingene er et av ABM-utviklings prioriterte utviklingsoppgaver.

I kapittel 5.4 (s. 16) omtales *Samarbeid med eksterne* og Bergen Museum har merket seg at universitetsmuseene ikke er nevnt som samarbeidspartner på linje med universitetsbibliotekene. Det oppgis at det holdes halvårslige eller årlige møter med en rekke eksterne aktører for eksempel Norges museumsforbund, de fire store universitetsbibliotekene og de enkelte fylkene som er omfattet av museumsreformen. Det holdes ikke slike møter med universitetsmuseene eller med UHRs museumsutvalg. Sistnevnte representerer landets 5

universitetsmuseer samt Arkeologisk museum i Stavanger som fra 2009 av blir en del av Universitetet i Stavanger.

I kapittel 7.1 (s. 24) omtales Statistikkarbeid som en viktig del av sentrale forvaltningsoppgaver for ABM-utvikling. Slik spørsmålene i den nasjonale museumsstatistikken er utformet, gir ikke svarene et riktig bilde av verken De naturhistoriske samlinger eller De kulturhistoriske samlinger ved Bergen Museum eller de øvrige universitetsmuseenes samlinger, samlingsforvaltning, forskning og formidling. Universitetene rapporterer årlig til Kunnskapsdepartementet. Museumsstatistikken kommer i tillegg til dette og har andre innretninger enn det som etterspørs av informasjon fra departementet og oppfattes som "ekstra arbeid" som ikke gir et fullgodt bilde av aktiviteten ved de aktuelle museene.

I kapittel 7.2 omtales Gjennomføring av museumsreformen og det listes opp etablerte museumsnettverk. Universitetsmuseene har liten erfaring med konsolideringsprosessen. Bergen Museum har som eier av middelaldersamlingen, som ligger til grunn for formidling og faglig virksomhet ved Bryggens Museum, vært litt involvert i etableringen av Bymuseet i Bergen. Oversikten som presenterer nettverksamarbeid mellom institusjoner viser nettverk som hovedsakelig bare angår kultur. Det etterlyses nettverk som angår både kultur og natur og som kan knytte ulike museer bedre sammen. Ved opprettelsen av ABM-utvikling skulle nettopp et tettere samarbeide mellom vanlige museer og universitetsmuseer utvikles. Dette er også en viktig utfordring som Kunnskapsdepartementet har gitt universitetsmuseene i stortingsmelding nr 15 om universitetsmuseene.

Kapittel 8 omhandler Utviklingsoppgaver og her beskrives ulike utviklingsoppgaver som er prioritert i henhold til ABM-utvikling sin strategiplan og som det gis prosjektmidler til. Fire områder nevnes:

- Læring, kunnskaps- og kulturformidling
- Samhandling og nytenkning
- Utvikling og sikring av samlingene
- Utvikling og digitalt innhold og tjenester

Som deler av landets største og tyngste universitetsmiljøer med viktige forsknings-, utdannings- og formidlingskompetanse, kunne universitetsmuseene i større grad ha vært brukt av ABM-utvikling i sitt utviklingsarbeid.

Universitetsmuseene forvalter i underkant av 50 % av de kulturhistoriske og rundt 95 % av de naturhistoriske samlingene i Norge. Universitetsmuseenes samlinger danner basis for egen forskning, men også nasjonale og internasjonale forskere benytter samlingene. Mulighetene som ligger i disse samlingene også for mindre museer i Norge, omtales ikke i rapporten.

Universitetsmuseene med kulturhistoriske samlinger sammen med Arkeologisk museum i Stavanger er videre i henhold til Kulturminneloven, tillagt et spesielt ansvar for forvaltningen av automatisk fredete kulturminner innenfor sine respektive geografiske områder. Museene fungerer således som arkeologiske kompetansesentre for kulturminneforvaltningen. Tilsvarende spiller de naturhistoriske samlingene en avgjørende rolle i Regjeringens oppfølging av FN-konvensjonene om ivaretagelse av biologisk og geologisk mangfold. Universitetsmuseene er hovedleverandør av data til den norske Artsdatabanken og til den norske noden av GBIF (Global Biodiversity Information Facility).

ABM-utvikling sin innsats og støtte på den digitale siden, angår bare andre museer enn universitetsmuseene. Universitetsmuseene har sine egne digitale prosjekter, noe som overhode ikke nevnes i rapporten, til tross for at de fem universitetsmuseer i flere år har samarbeidet om et stort nasjonalt digitaliseringsprosjekt.

Bergen Museum merker seg for øvrig at rapporten ikke skiller tydelig mellom universitetsmuseer og andre museer slik de gjør med arkiv og bibliotek sektorene.

En gjennomgående kritikk av ABM-utvikling sitt arbeid så langt, sett fra universitetsmuseene side, er at ABM-utvikling i liten grad gjør bruk av eksisterende kunnskap, kompetanse og forskning som finnes ved universitetene.

Med hilsen

Siri Jansen
direktør